

powierzone na wniosek dyrektora przez Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Art. 14.

Do służby meteorologicznej w wydziałach i zakładach Instytutu, mających specjalne znaczenie dla wojskowości, Minister Spraw Wojskowych na żądanie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych winien przydzielać podległych sobie funkcjonariuszów, którzy, zachowując swój charakter funkcjonariuszów wojskowych i pobierając uposażenie z budżetu Ministerstwa Spraw Wojskowych, podlegają pod względem fachowym i technicznym wyłącznie władzom Instytutu i winni stosować się do przepisów regulaminów pracy w Instytucie.

Art. 15.

Dyrektor, wicedyrektor oraz kierownicy wydziałów Państwowego Instytutu Meteorologicznego powinni posiadać kwalifikacje, wystarczające do objęcia stanowiska profesora w państwowych szkołach akademickich.

Art. 16.

Jako organ doradczy i opiniodawczy czynna jest rada Państwowego Instytutu Meteorologicznego. Radę Państwowego Instytutu Meteorologicznego tworzą:

A) dyrektor Instytutu lub wicedyrektor, jako przewodniczący;

B) przedstawiciele zainteresowanych ministerstw, a mianowicie:

- a) 3 przedstawicieli Ministerstwa Spraw Wojskowych,
- b) 1 przedstawiciel Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych,
- c) 1 przedstawiciel Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,
- d) 1 przedstawiciel Ministerstwa Robót Publicznych,
- e) 1 przedstawiciel Ministerstwa Kolei Żelaznych,
- f) 1 przedstawiciel Ministerstwa Poczty i Telegrafów;

C) po jednym przedstawicielu Polskiej Akademii Umiejętności Państwowych Uniwersytetów i Politechnik, Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach oraz Państwowego Instytutu Rolniczego w Bydgoszczy.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych może powołać do składu rady po jednym przedstawicielu innych instytucji naukowych i zawodowych. Za czynności swe członkowie rady Instytutu nie pobierają żadnego wynagrodzenia.

Art. 17.

Do kompetencji rady Państwowego Instytutu Meteorologicznego należy:

- a) rozpatrywanie sprawozdań z działalności Państwowego Instytutu Meteorologicznego,
- b) udział w opracowywaniu regulaminów Instytutu,

c) wypowiedzianie opinii w sprawach mianowania dyrektora Instytutu,

d) wypowiedzianie opinii w sprawach mianowania korespondentów Państwowego Instytutu Meteorologicznego (art. 20).

e) wypowiedzianie opinii fachowych w sprawach, przekazanych radzie przez Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych lub dyrektora Instytutu.

Art. 18.

W sprawach, dotyczących opinii ściśle fachowych oraz mianowania dyrektora Instytutu i kierowników wydziałów, rada Instytutu może wylaniać ze swego grona specjalne komisje. Do komisji tych, poza sprawą mianowania dyrektora Instytutu, mogą być przez radę powoływani z głosem stanowczym również kierownicy wydziałów Instytutu.

Art. 19.

Posiedzenia rady Państwowego Instytutu Meteorologicznego zwołuje dyrektor, który układa porządek obrad rady.

Art. 20.

Osobom, które przyczyniły się do rozwoju meteorologii w Polsce przez swe badania naukowe lub przez prowadzenie odpowiednich wartościowych spostrzeżeń meteorologicznych, może być przyznany tytuł korespondenta Państwowego Instytutu Meteorologicznego. Tytuł ten nadaje Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych na wniosek dyrektora Instytutu, zaopiniowany przez radę Instytutu.

374.

Rozporządzenie Ministra Skarbu

z dnia 29 maja 1922 r.

w przedmiocie statutu Polskiego Banku Krajowego.

Na mocy art. 12 ustawy z dnia 7 kwietnia 1922 r. o Polskim Banku Krajowym (Dz. U. R. P. № 27 poz. 220) wydaję następujący statut Polskiego Banku Krajowego.

Minister Skarbu:

Michalski

STATUT

Polskiego Banku Krajowego.

I. Cel, firma i zakres działania.

§ 1. Polski Bank Krajowy jest instytucją państwową, stanowi jednak odrębną osobę prawną.

Powołany do życia uchwałą Sejmu Krajowego Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkim Księstwem

Krakowskiem z dnia 21 października 1881 r. w celu podniesienia dobrobytu w kraju, a w szczególności dla popierania rozwoju rolnictwa, przemysłu i handlu, pod nazwą „Bank Krajowy Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem”, otrzymał tenże Bank tytułem kapitału zakładowego sumę jeden milion zł. r. waluty austriackiej. Podwyższony następnie kilkakrotnie wynosi obecnie kapitał zakładowy Polskiego Banku Krajowego (w myśl art. 3 ustawy z dnia 7 kwietnia 1922 r. Dz. U. R. P. № 27 poz. 220) 1.023,519.980.— mkp. i może być podwyższony lub zmniejszony tylko w drodze ustawodawczej.

§ 2. Działalność Banku rozciąga się na cały obszar Rzeczypospolitej Polskiej.

Siedzibą główną Banku jest miasto stołeczne Warszawa. W pieczęci swojej Polski Bank Krajowy używa godła państwowego.

Firma Polskiego Banku Krajowego opiewa: „Polski Bank Krajowy” i podpisowaną będzie przez dwóch dyrektorów, względnie zastępców dyrektorów, albo przez dyrektora i zastępcę dyrektora, albo przez jednego dyrektora, względnie zastępcę dyrektora i jednego prokurzystę.

§ 3. Polski Bank Krajowy składa się z czterech oddziałów, t. j. działu hipotecznego, działu komunalnego, dalej z działu dla pożyczek kolejowych i działu bankowego.

A) Oddział hipoteczny obejmuje udzielanie pożyczek hipotecznych, spłacanych ratami. Pożyczki te udzielane będą w listach zastawnych, wydawanych do wysokości sumy udzielonych pożyczek hipotecznych.

Skarb Rzeczypospolitej Polskiej gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z emisji listów zastawnych.

B) Oddział komunalny obejmuje udzielanie pożyczek spłacalnych ratami:

- 1) państwu, powiatom, gminom i innym związkom samorządowym,
- 2) spółdzielniom i kasom oszczędności powiatowym lub gminnym, wszystkim tym instytucjom za poręką Państwa lub związków samorządowych, przyjętą zgodnie z ustawą,
- 3) spółkom wodnym na cele w ich zakres statutowy wchodzące (§ 36),
- 4) wszelkim innym prawnopublicznym korporacjom wyposażonym w prawo nakładania danin dla pokrycia swoich potrzeb.

Wszystkie te pożyczki udzielane będą w obligacjach komunalnych, wydawanych do wysokości udzielanych pożyczek.

Oprócz tych pożyczek, udzielanych bezpośrednio wymienionym wyżej osobom prawnym, wolno Polskiemu Bankowi Krajowemu nabywać w drodze cesji pretensje osób trzecich, przysługujące im do państwa i innych prawnopublicznych korporacji i na podstawie tak nabytych pretensji emitować obligacje komunalne. Wszystkie obligacje komunalne wszelkich emisji, będące równocześnie w obiegu, nie mogą łącznie przekraczać sumy 5.000.000.000.— (pięciu miliardów) mkp. imiennej wartości.

Zmiana wysokości gwarancji państwowej dla obligacji komunalnych powyżej sumy pięć miliardów mkp. wymaga osobnej ustawy.

Skarb Rzeczypospolitej Polskiej gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacji komunalnych pierwszej i następnych emisji, aż do łącznej wysokości 5 miliardów mkp. imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału posiadaczom obligacji komunalnych poręcza w pierwszym rzędzie specjalny fundusz rezerwy, utworzony dla obligacji komunalnych, następnie Polski Bank Krajowy całym swoim majątkiem, a dopiero, o ileby wyżej wymienione fundusze nie pokrywały zobowiązań, wynikłych z wydania obligacji komunalnych, wchodzi w zastosowanie gwarancja Skarbu Rzeczypospolitej Polskiej.

C) Oddział kolejowy obejmuje udzielanie spłacalnych ratami pożyczek państwu, związkom samorządowym, miastom o własnym statucie i prywatnym przedsiębiorstwom kolejowym.

Pożyczki te udzielane będą odbiorcom w obligacjach kolejowych, wydawanych do wysokości udzielanych pożyczek. Wszystkie obligacje kolejowe, będące równocześnie w obiegu, nie mogą łącznie przekraczać kwoty 2 miliardów marek pol. imiennej wartości.

Zmiana wysokości gwarancji państwowej dla obligacji kolejowych powyżej sumy dwóch miliardów mkp. wymaga osobnej ustawy.

Skarb Rzeczypospolitej Polskiej gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacji kolejowych, aż do wysokości 2 miliardów mkp. imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału poręczają w pierwszym rzędzie wierzytelności Polskiego Banku Krajowego, pochodzące z pożyczek udzielonych w obligacjach kolejowych, jakoteż nabyte w myśl § 64 lit. b) walory kolejowe, specjalny fundusz rezerwy utworzyć się mający dla obligacji kolejowych (§ 76), następnie cały majątek Polskiego Banku Krajowego (§ 67), a dopiero wówczas i o tyle, o ileby rzeczony aktywa na pokrycie w mowie będących zobowiązań nie wystarczały, wchodzi w zastosowanie gwarancja Skarbu Rzeczypospolitej Polskiej.

D) Oddział bankowy obejmuje następujące czynności:

- a) nabywanie wierzytelności i ściąganie tychże na własny i obcy rachunek, umawianie się z dłużnikami i wierzycielami o ich spłatę w ratach,
- b) nabywanie i sprzedawanie papierów własnych emisji, papierów Państwa, tudzież innych papierów wartościowych mających kurs giełdowy,
- c) eskontowanie wylosowanych papierów własnych i obcych emisji pod b) wymienionych oraz kuponów od tychże,
- d) udzielanie zaliczek na papiery własnych emisji, na papiery Państwa i na wszelkie inne papiery wartościowe mające kurs giełdowy,
- e) eskontowanie i reeskontowanie weksli, tudzież udzielanie kredytów wekslowych ewentualnie za zabezpieczeniem,
- f) udzielanie pożyczek w rachunku bieżącym oraz na skrypta notarialne ewentualnie za hipotecznym zabezpieczeniem,
- g) udzielanie zaliczek na plody rolnicze, górnicze i przemysłowe w szczególności także na

podstawie listów przewozowych i listów składowych (warranty), wystawianych przez zarządy zakładów publicznych, oraz udzielanie pożyczek na zastawy,

- h) przyjmowanie gotówki na wkładki oszczędności, asygnaty kasowe i na rachunek bieżący
- i) przyjmowanie depozytów,
- k) prowadzenie towarowego interesu komisyjnego,
- l) zakładanie i prowadzenie, tudzież pośredniczenie w zakładaniu i prowadzeniu przedsiębiorstw rolniczych, przemysłowych i handlowych, oraz udzielanie im pożyczek w gotówce, zaś przedsiębiorstwom przemysłowym w obligacjach przemysłowych (§ 94),
- m) nabywanie i sprzedawanie na własny i obcy rachunek wszelkiego rodzaju dewiz i walut notowanych urzędowo na giełdach,
- n) przyjmowanie poręki za zakredytowane przez Rząd podatki spożywcze, udzielanie gwarancji za zobowiązania wobec Rządu, władz i zakładów państwowych i innych instytucji, składanie kaucji i wadium.

Agendy objęte punktami b), c) i d) wykonywać będzie Polski Bank Krajowy na postawie regulaminu zatwierdzonego przez Ministra Skarbu.

II. Interesa hipoteczne.

A) Udzielanie pożyczek.

§ 4. Polski Bank Krajowy udziela pożyczek:

- 1) na posiadłości ziemskie zapisane w księgach hipotecznych;
- 2) na zapisane w księgach hipotecznych domy murowane mieszkalne, w miejscowościach, będących siedzibą starostw, tudzież tych, które oznaczy Minister Skarbu.

§ 5. Polski Bank Krajowy udzielać może tylko pożyczek, ubezpieczonych hipotecznie w ten sposób, żeby udzielona pożyczka z doliczeniem poprzedzających ją na hipotecę ciężarów mieściła się w pierwszej połowie wartości hipoteki, lub też — jeżeli wierzyciele hipoteczni złożą oświadczenie, wciągnięte następnie do ksiąg hipotecznych, że odstępują Bankowi pierwszeństwo hipoteczne dla pożyczki zamierzonej i dla praw połączonych z nią podług statutów tak, ażeby pożyczka ubezpieczoną została w pierwszej połowie wartości hipoteki.

O ile chodzi o wypłatę z wezwań na obszarze b. zaboru rosyjskiego, służą Polskiemu Bankowi Krajowemu uprawnienia i przywileje Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego względnie Towarzystwa Kredytowego m. Warszawy.

§ 6. Domy, na które Bank udziela pożyczki, tudzież budynki gospodarcze, których wartość uwzględniono przy udzielaniu pożyczki na posiadłość ziemską, muszą być w zakładzie przez Ministra Skarbu wskazanym w ten sposób od ognia ubezpieczone, żeby suma ubezpieczona nie mogła być bez pozwolenia Banku wypłacona ubezpieczonemu.

§ 7. Polski Bank Krajowy ocenia wartość hipoteki, która ma służyć za podstawę pożyczki, z uwzglę-

dnieniem podatku gruntowego, oszacowań przychodu, kontraktów kupna i dzierżawy, miejscowych cen ziemi, czynszów dzierżawnych, działów rodzinnych i przeprowadzonych detaksacji sądowych.

Jako podstawa oceny hipoteki, tak co do posiadłości wiejskich, jak i miejskich, służyć może także oszacowanie przedsięwzięte na żądanie i koszt proszącego o pożyczkę.

Pożyczki hipoteczne, udzielane na podstawie osobnego oszacowania, o ile przenoszą 1.000.000 (jeden milion) Mkp., wymagają pozwolenia komitetu wykonawczego Rady nadzorczej, zaś o ile przenoszą 10.000.000 Mkp. przyzwolenia Rady nadzorczej.

Prezes Rady nadzorczej, lub wskazany przezeń członek Rady nadzorczej (§ 108 statutu) ma prawo co do wszelkich pożyczek hipotecznych, chociażby one nie podlegały zatwierdzeniu Rady nadzorczej, zawiesić uchwałę dyrektora i odesłać sprawę pod rozstrzygnięcie komitetu wykonawczego Rady nadzorczej, względnie Rady nadzorczej.

Blizsze szczegóły co do postępowania przy ocenianiu wartości hipotek i udzielaniu pożyczek zawiera regulamin.

§ 8. Polski Bank Krajowy może odmówić pożyczki bez podania powodów.

§ 9. Przy nabyciu istniejącej już wierzytelności hipotecznej muszą być zapewnione takie same prawa, jakich zakład wymaga przy każdej pożyczce.

W razie, gdyby pierwotny skrypt dłużny temu postanowieniu nie odpowiadał, natenczas ma być uzupełniony w tej mierze przez dodatkowe oświadczenie właściciela, którego nieruchomości obciążona jest ową wierzytelnością, w razie potrzeby także przez odpowiednie oświadczenie ze strony innych wierzycieli hipotecznych.

§ 10. Mimo wypełnienia wszystkich wskazanych warunków wypłata pożyczki może być odmówiona:

- a) jeżeli od czasu przyznania pożyczki wartość hipoteki tak się zmniejszyła, że nie przedstawia już dostatecznego bezpieczeństwa w myśl statutu (§ 5),
- b) jeżeli proszący o pożyczkę, w ciągu dni 30 po uwiadomieniu, że pożyczka przygotowana jest do wydania, tejże nie podniósł,
- c) jeżeli proszący o pożyczkę umarł,
- d) jeżeli otworzono konkurs do jego majątku,
- e) jeżeli sądowa licytacja realności ofiarowanej na hipotekę jest w toku.

W myśl art. 6 ustawy z dnia 7 kwietnia 1922 r. (Dz. U. R. P. № 27 poz. 220) na obszarze b. zaboru rosyjskiego wpisy hipoteczne, dokonane na rzecz Polskiego Banku Krajowego z tytułu udzielonych pożyczek w listach zastawnych, stanowią wyłączne zabezpieczenie listów zastawnych.

W takich wpisach hipotecznych winna być uczyniona wzmianka: „wpis niniejszy zabezpiecza wyłącznie listy zastawne Polskiego Banku Krajowego”.

Zaciągający pożyczkę zeznaje akt wypłaty jednostronnie, wszakże pełnomocnik Banku obowiązany jest się stawić, gdy wypłata następuje z wezwań.

Wypłata rzeczywista, o ile nie następuje z wezwań, dokonywana jest w lokalu Banku.

Przeciwko takiej wypłacie, stwierdzonej uwierzytelnionym podpisem dłużnika, zarzut niewyliczenia nie jest dopuszczalny.

Należność Polskiego Banku Krajowego winna mu być spłacona w sposób, przepisany w jego statucie, o ile Bank nie zgodzi się na inny rodzaj spłaty.

B) Stosunek dłużnika hipotecznego do zakładu.

§ 11. Dłużnik ma w skrypcie dłużnym poddać się wyraźnie przepisom oddziału hipotecznego Polskiego Banku Krajowego, jako obowiązującej dlań normie.

Pod tym warunkiem wchodzi w zastosowanie postanowienia zawarte w tym rozdziale, a obowiązujące dłużnika.

Dłużnik obowiązany jest oznaczone w skrypcie dłużnym raty (obejmujące spłatę kapitału i procentów), spłacać w ustanowionych półrocznych terminach zgóry, tudzież uiszczać równocześnie dodatek na koszt zarządu. Stopę procentową pożyczek i wysokość dodatków na koszt zarządu ustanowi Minister Skarbu na przedstawienie dyrekcji i po wysłuchaniu Rady nadzorczej.

§ 12. Dłużnik może spłacić kapitał pożyczony także przed upływem ustanowionego terminu w całości lub w części, jeżeli kwota kapitału, której spłatę ofiaruje wynosi jedną lub więcej całych umówionych rat kapitałowych i jeżeli dłużnik rzeczoną kwotę sześć miesięcy pierwiej wypowie. Wszelkie spłaty kapitału ponad plan umorzenia mogą być uskuteczniane jedynie w jednym z terminów, dla spłaty rat ustanowionych, oraz za uiszczeniem prowizji, której wysokość oznaczy Minister Skarbu na podstawie propozycji dyrekcji i Rady nadzorczej.

§ 13. Procent, dodatek administracyjny i umówione raty umorzenia mają być zawsze uiszczane w gotówce, w wylosowanych i płatnych już listach zastawnych, lub zapadłych kuponach, wszelkie zaś spłaty kapitału, któreby dłużnik chciał uskutecznić nad plan umorzenia, wolno mu uiścić w listach zastawnych wartości nominalnej lub w gotówce.

§ 14. Dla ulżenia dłużnikom — każdy termin spłaty rat pożyczkowych obejmować będzie dni piętnaście tak, że dopiero po upływie piętnastego dnia od nieuiszczonych rat obliczane będą procenta zwłoki od dnia zapadłości raty.

§ 15. Bank upoważnionym jest żądać od dłużnika:

- a) ażeby wykazał się z uiszczenia opłaty asekuracyjnej od budynków, których wartość została wzięta w rachubę przy wymiarze pożyczki,
- b) aby wykazał się z uiszczenia podatków, opłacanych z nieruchomości za hipotekę służącej,
- c) aby wykazał się z uiszczenia prowizji od innych kapitałów, ciężających na tej samej hipotece, a poprzedzających pożyczkę zaciągniętą w zakładzie.

§ 16. Polski Bank Krajowy ma prawo nawet bez porozumienia się z dłużnikiem hipotecznym dopełniać na jego rachunek wypłaty należnych z nie-

ruchomości obciążonych pożyczką hipoteczną podatków i innych ciężarów, jak niemniej renty i procentów od kapitału, poprzedzającego na hipoteczne wierzytelność Banku, oraz premji asekuracyjnej.

Polski Bank Krajowy może umówić się z zakładami asekuracyjnymi o spłatę premji asekuracyjnej z kasy swojej i żądać od dłużnika hipotecznego zwrotu teje przy spłacie rat amortyzacyjnych pożyczki.

§ 17. Jeżeli dłużnik nie uiści w oznaczonym terminie raty w skrypcie dłużnym ustanowionej, będzie Polski Bank Krajowy uprawnionym ściągnąć w drodze egzekucyjnej całą należność swoją bez poprzedniego wypowiedzenia.

Ponadto Polski Bank Krajowy będzie miał prawo wypowiedzieć całą wierzytelność z przynależnościami na trzy miesiące naprzód wedle własnego uznania i bez potrzeby wykazywania przyczyny wypowiedzenia bez względu na pierwotnie umówione terminy ratalne i w drodze egzekucji ściągnąć:

- a) jeżeli zaistnieje obawa dewastacji nieruchomości,
- b) jeżeli zajdzie trwała zmiana sposobu użytkowania nieruchomości,
- c) jeżeli nieruchomość ulegnie takiej zmianie, iż nie będzie dawała wymaganego w statucie zabezpieczenia pożyczki,
- d) jeżeli inny wierzyciel rozpocznie egzekucję na nieruchomości obciążoną wierzytelnością Polskiego Banku Krajowego,
- e) zaś na obszarze byłego zaboru pruskiego, jeżeli w razie zmiany własności nowonabywca nie przedłoży w czas w myśl § 415 niem. kod. cyw. oświadczenia przewidzianego w § 416 niem. kod. cyw.

§ 18. Dłużnik może żądać w każdym czasie pokwitowania na spłaconą dotąd część pożyczki z zezwoleniem na wykreślenie tej spłaconej sumy ze stanu biernego nieruchomości, za hipotekę służącej.

§ 19. Jeżeli przynajmniej czwarta część wypożyczonego kapitału spłaconą została, może dłużnik żądać ustanowienia nowego planu amortyzacyjnego dla reszty pożyczki.

§ 20. Celem ściągnięcia zapadłych procentów i rat umarzających od pożyczek hipotecznych z przynależnościami, może Bank na obszarze b. zaboru austriackiego żądać egzekucji politycznej w myśl ustawy z dnia 21 czerwca 1882 (Dz. Ust. P. № 81) lub egzekucji sądowej. Inne należności, które dłużnik hipoteczny zobowiązał się uiścić, może Bank ściągnąć w drodze egzekucji sądowej.

W myśl art. 11 ustawy z dnia 7 kwietnia 1922 r. (Dz. U. R. P. № 27 poz. 220) służą na obszarze b. zaboru rosyjskiego. Polskiemu Bankowi Krajowemu uprawnienia i przywileje Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, o ile chodzi o ściąganie wierzytelności ciężających na posiadłościach ziemskich, zaś uprawnienia i przywileje Towarzystwa Kredytowego m. Warszawy, o ile chodzi o ściąganie wierzytelności ciężających na hipotece posiadłości miejskich.

Na obszarze b. zaboru pruskiego Polski Bank Krajowy będzie korzystał przy ściąganiu wierzytelności hipotecznych z uprawnień i przywilejów okreś-

lonych w statucie Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego.

§ 21. Wszelkie opłaty stemplowe, lub w innej formie pobierane, jakieby się należały Skarbowi Rzeczypospolitej Polskiej od pożyczki hipotecznej lub połączonych z nią czynności, winien dłużnik ponosić.

C. Listy zastawne.

§ 22. Na podstawie udzielonych w myśl niniejszego statutu pożyczek hipotecznych Polski Bank Krajowy wydawać będzie listy zastawne, t. j. dokumenty, zapewniające właścicielom tychże wypłaty procentów i kapitału pod warunkami, w samych listach zastawnych wyszczególnionymi.

§ 23. Ogólna suma listów zastawnych, znajdujących się w obiegu, nie może przekraczać ogólnej sumy równoczesnych wierzytelności hipotecznych zakładu.

W razie spłaty pożyczek hipotecznych w gotówce przed upływem ustanowionego terminu, winien Bank wycofać z obiegu odpowiadającą spłaconemu kapitałowi ilość listów zastawnych.

§ 24. Wszelkie spłaty pożyczonych kapitałów, uiszczane czy to w przepisanych półrocznych ratach, czy też naraz wskutek wypowiedzenia pożyczki, mają wpływać do funduszu umorzenia, który przeznaczony jest wyłącznie na umorzenie listów zastawnych wylosowanych podług wartości nominalnej.

§ 25. Opłata procentów i kapitału poręczona zostaje posiadaczom listów zastawnych wierzytelnościami hipotecznymi Polskiego Banku Krajowego, innymi jego aktywami i funduszem rezerwowym, a w dalszym rzędzie gwarancją Skarbu Rzeczypospolitej Polskiej.

W celu zapewnienia prawidłowej wypłaty kuponów i listów zastawnych w każdym półroczu przypadających, Polski Bank Krajowy tworzyć będzie specjalną rezerwę:

- 1) z wpisowego, które każdy zaciągający pożyczkę hipoteczną z Polskiego Banku Krajowego w wysokości $\frac{1}{4}\%$ imiennej wartości pożyczki przy jej odebraniu uiszczyć będzie obowiązany,
- 2) z zysków, jakie Bank osiągać będzie przez wykup z wolnej ręki listów zastawnych do wycofania przeznaczonych,
- 3) z części nadwyżki dochodów Polskiego Banku Krajowego w § 101 punkt a) statutu na fundusz rezerwy pożyczek hipotecznych przeznaczonej pod warunkami tamże wymienionymi. Rezerwa ta kontrolowana będzie oddzielnie i oddzielnie wykazaną w bilansach Banku.

§ 26. Każdy list zastawny ma zawierać:

- a) oznaczenie kapitału, na który opiewa,
- b) stopę procentową i terminy opłaty procentów,
- c) walutę, w której kapitał i procenty będą płacone,
- d) termin umorzenia kapitału,
- e) przyrzeczenie opłaty procentów i kapitału ze strony Polskiego Banku Krajowego,
- f) podpis i pieczęć Dyrekcji,

g) potwierdzenie Rady Nadzorczej i ustanowionego komisarza, że list zastawny wydano na podstawie nabytej przez Bank, odpowiadającej statutowi wierzytelności hipotecznej,

h) powołanie się na przysługującą listom zastawnym Polskiego Banku Krajowego gwarancję Skarbu Rzeczypospolitej Polskiej, wreszcie

i) na odwrotnej stronie paragrafy statutu, odnoszące się do listów zastawnych.

§ 27. Stopa procentowa listów zastawnych zawsze ma być równą stopie procentowej pożyczek, na których podstawie listy zostały wydane.

§ 28. Listy zastawne opiewają na okaziciela i mają przydany arkusz z półrocznymi kuponami procentowymi i talonem na dalsze kupony.

§ 29. Listy zastawne będą opiewały na kwoty w przepisach o pożyczkach hipotecznych ustalone.

§ 30. Czas obiegu listów zastawnych może być oznaczonym z góry, lub też zależnym od wylosowania.

§ 31. Jeżeli list zastawny wycofany zostaje z obiegu, należące doń, a niepłatne jeszcze kupony muszą być zwrócone.

W braku tych kuponów potrącona będzie w gotówce ich wartość nominalna, jeżeli amortyzacja w drodze prawnej nie została przeprowadzona.

§ 32. Zapadłe kupony od listów zastawnych, kwity procentowe i wylosowane listy zastawne będą wypłacane w kasach Polskiego Banku Krajowego i w innych miejscach, które Dyrekcja z uwzględnieniem dogodności interesowanych oznaczy i poda do publicznej wiadomości. Procenta płatne, a nieopbrane w przeciągu lat pięciu, równie jak wylosowane listy zastawne, niezrealizowane w przeciągu lat 30 od dnia płatności, są przedawnione i nie mogą być więcej żądane.

§ 33. Bank uważa posiadacza listu zastawnego i posiadacza kuponu za właścicieli tychże.

Jeżeli kto chce zapewnić sobie pobór procentów od listów zastawnych do niego należących, lub jeśli list zastawny i przychód z niego płynący ma być stale poświęcony na pewien cel, natenczas należy wnieść do Banku pisemną prośbę o winkulowanie.

Przy wypłacie procentów od winkulowanych listów zastawnych, co za kwitami się odbywa, Bank nie jest obowiązany rozpoznawać prawdziwości podpisu i nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w tym względzie.

Wolno jednak właścicielowi listu zastawnego żądać, aby zapłata kapitału przypadającego na winkulowany list zastawny, wypłata procentów, a w końcu dewinkulacja listu zastawnego nastąpić mogły jedynie za przedłożeniem jego podpisu, notarialnie lub sądownie legalizowanego.

§ 34. W celu dewinkulowania listów zastawnych, winkulowanych na rzecz gmin, lub innych pod opieką władz zostających korporacji i zakładów, potrzebnem jest nadto przyzwolenie władzy nadzorczej.

Jeżeli ma nastąpić dewinkulacja listu zastawnego na żądanie innej osoby, a nie tej, którą wymienia

zastrzeżenie na liście zastawnym umieszczone, natenczas żądający musi się wykazać dokumentami publicznymi, albo notarialnie lub sądownie legalizowanymi, że nabył na własność list zastawny.

§ 35. Listy zastawne Polskiego Banku Krajowego mają wszelkie prawa papierów posiadających bezpieczeństwo pupilarne.

Listy te mogą być przedmiotem lokaty kapitałów osób pozostających pod opieką i kuratelą, kapitałów fundacyjnych, kościelnych i korporacyjnych, jakoteż wszelkiego rodzaju kaucji i wadźów licytacyjnych.

III. Pożyczki komunalne.

A) Udzielanie pożyczek.

§ 36. Bank udzielać będzie pożyczek w obligacjach komunalnych:

- 1) Państwu i związkowi samorządowemu:
  - a) na spłatę lub ułatwienie spłaty wysoko oprocentowanych długów,
  - b) na inwestycje i przedsiębiorstwa produkcyjne, oraz na zakładanie lub zasilanie powiatowych lub gminnych zakładów kredytowych,
  - c) na cele użyteczności publicznej;
- 2) spółdzielniom i kasom oszczędności powiatowym lub gminnym, wszystkim tym instytucjom za poręką gminy lub powiatów, przyjętą zgodnie z ustawą celem dostarczenia obrotowego funduszu, szczególnie dla udzielania pożyczek na realności włościańskie, pod warunkami odpowiadającymi potrzebom kredytu włościańskiego, jednak przy przestrzeganiu istniejących dla tych instytucji statutowych i odnośnych prawnych postanowień;
- 3) spółkom wodnym, utworzonym w b. zaborze austriackim na podstawie ustawy państwowej z 30 maja 1869 r. (austr. Dz. u. p. № 93) i ustawy krajowej z 14 marca 1875 r. (Dz. ust. i rozp. kraj. № 38) na cele wskazane statutem spółki. Pożyczka nie może przekraczać wysokości kosztów robót, na których pokrycie zaciągniętą zostaje. Jeżeli pożyczkę zaciąga spółka wodna, subwencjonowana przez kraj lub państwo, pożyczka nie może przekraczać wysokości kosztów niepokrytych subwencją;
- 4) wszelkim innym prawno-publicznym korporacjom, wyposażonym w prawo nakładania danin dla pokrycia swoich potrzeb.

Pożyczki komunalne do sumy 1 miliona mk. przyznaje dyrekcja, pożyczki od 1 miliona do 10 milionów mk. komitet wykonawczy Rady nadzorczej, zaś powyżej 10 milionów mk. Rada nadzorcza.

Przyznanie pożyczki w obligacjach komunalnych nastąpić może tylko za uchwałą zatwierdzoną przez Ministra Skarbu.

Udzielanie pożyczek komunalnych gminom wiejskim, tudzież gminom miasteczek i miast, nieposiadających osobnych statutów, zależne jest od uchwały właściwej władzy nadzorczej uznającej istotną użyteczność i potrzebę zaciągnięcia pożyczki na jeden z celów powyżej wymienionych.

Przy pożyczkach komunalnych zabezpieczonych hipotecznie na obszarze b. zaboru rosyjskiego, znajdują w myśl art. 6, ustawy z dnia 7 kwietnia 1922 r. (Dz. U. R. P. № 27 poz. 220) analogiczne zastosowanie przepisy § 10.

Na obszarze b. Królestwa Polskiego obligacjom komunalnym wydanym na zasadzie udzielonych przez Bank pożyczek, służy w myśl art. 7 tej ustawy przywilej i pierwszeństwo pokrycia określone w art. 7 prawa o przywilejach i hipotekach z dnia 13 czerwca 1825 r. (Dz. Pr. Król. Pol. tom IX str. 355) z przedmiotów majątkowych będących podkładem pożyczki, oraz z innego majątku dłużnika, nie naruszając pierwszeństwa przywilejów wymienionych w art. 7 powołanego prawa.

B) Stosunek dłużnika do zakładu.

§ 37. Dłużnik ma w skrypcie dłużnym poddać się wyraźnie przepisom działu komunalnego Polskiego Banku Krajowego, jako obowiązującej go normie.

W myśl powyższego warunku wchodzi w zastosowanie postanowienie zawarte w tym rozdziale, a obowiązujące dłużnika.

Dłużnik obowiązany jest oznaczone w skrypcie dłużnym raty (obejmujące spłatę prowizji i kapitału) spłacać w ustanowionych półrocznych terminach z góry, tudzież uiszczać równocześnie dodatek na koszt zarządu w wysokości, przepisanej dla pożyczek komunalnych. Przepisy dla udzielania pożyczek komunalnych wyda Minister Skarbu na przedstawienie dyrekcji i po wysłuchaniu Rady nadzorczej.

§ 38. Dłużnik może spłacić kapitał pożyczony także przed upływem ustanowionego terminu w całości lub w części, jeżeli kwota kapitału, której spłatę ofiaruje, wynosi jedną lub więcej całych umówionych rat kapitałowych i jeżeli dłużnik rzeczoną kwotę sześć miesięcy pierwiej wypowie. Wszelkie spłaty kapitału ponad plan umorzenia mogą być uskutekniwane jedynie z terminów dla spłaty rat ustanowionych, oraz za uiszczeniem prowizji, której wysokość oznaczy Minister Skarbu na podstawie propozycji dyrekcji i Rady nadzorczej.

§ 39. Spłaty bieżących rat na kapitał, jakoteż wszelkie spłaty ponad plan dopełniane być mogą albo gotowizną, albo w obligacjach komunalnych, o ile kwota z tego tytułu spłacać się mająca odpowiada imiennej wartości emitowanych odcinków. Łamki kapitałowe, zaległe raty, jakoteż inne spłaty tylko gotowizną wolno uskuteczniać.

§ 40. Przepisy §§ 14 i 19 statutu mają zastosowanie także do pożyczek komunalnych.

§ 41. Jeżeli dłużnik nie uiszczy w oznaczonym terminie raty w skrypcie dłużnym ustanowionej, będzie Polski Bank Krajowy uprawniony ściągnąć w drodze egzekucyjnej całą należność swoją bez poprzedniego wypowiedzenia.

O ile chodzi o pożyczki komunalne w b. Królestwie Polskiem hipotecznie zabezpieczone i o pożyczki w b. zaborze pruskim hipotecznie zabezpieczone, znajdują przy egzekucji pretensji, t. j. kapitału, procentu, rat i innych przynależności przepisy § 20 odpowiednie zastosowanie.

§ 42. Wszelkie opłaty stemplowe lub w innej formie pobierane, jakiego należały się skarbowi publicznemu od pożyczki lub połączonych z nią czynności, winien dłużnik ponosić.

C) Obligacje komunalne.

§ 43. Polski Bank Krajowy wydawać może obligacje komunalne na podstawie i do wysokości pożyczek komunalnych, udzielonych Państwu, powiatom, gminom i innym związkom samorządowym, dalej spółdzielniom powiatowym lub gminnym kasom oszczędności, wszystkim tym instytucjom za poręką gmin lub powiatów, przyjętą zgodnie z ustawą, dalej spółkom wodnym, utworzonym w b. zaborze austriackim na podstawie ustawy państwowej z dnia 30 maja 1869 r. (aust. Dz. u. p. № 93) i ustawy krajowej z dnia 14 marca 1875 r. (Dz. ust. i rozp. kraj. № 38), a to do wysokości tych pożyczek (§ 36), wreszcie wszelkim innym prawnie publicznym korporacjom, wyposażonym w prawo nakładania danin dla pokrycia swych potrzeb.

§ 44. Ogólna suma wydawanych obligacji komunalnych nie może przekraczać ogólnej sumy równoczesnych wierzytelności Polskiego Banku Krajowego w kapitale z tytułu pożyczek komunalnych, udzielonych po myśli § 36. Do tej sumy wierzytelności nie mogą być wliczane wierzytelności w kapitale, powstałe z zalegania rat amortyzacyjnych.

W razie spłaty pożyczek komunalnych w gotówce przed upływem ustanowionego terminu, Bank wycofa z obiegu odpowiadającą spłaconemu kapitałowi ilość obligacji komunalnych.

§ 45. Wszelkie spłaty pożyczonych kapitałów, uiszczane czy to w przepisanych półrocznych ratach, czy też wskutek częściowej spłaty ponad plan umorzenia, czy wreszcie wskutek wypowiedzenia całej pożyczki, mają wpływać do funduszu umorzenia, który przeznaczony jest wyłącznie na umorzenie obligacji komunalnych, wylosowanych podług wartości nominalnej.

§ 46. Za wypłatę procentów i kapitału obligacji komunalnych ręczy Polski Bank Krajowy przedewszystkiem pożyczkami komunalnymi, udzielonymi po myśli § 36, dalej specjalnym funduszem rezerwowym i aktywami swojemi, a w dalszym rzędzie wchodzi w zastosowanie gwarancja Skarbu Rzeczypospolitej Polskiej w myśl § 3 B. niniejszego statutu.

§ 47. Każda obligacja komunalna ma zawierać:

- a) oznaczenie kapitału, na który opiewa;
- b) stopę procentową i terminy opłaty procentów;
- c) walutę, w której kapitał i procenta będą płacone;
- d) termin umorzenia kapitału;
- e) przyrzeczenie opłaty procentów i kapitału ze strony Polskiego Banku Krajowego;
- f) podpis i pieczęć dyrekcji,
- g) potwierdzenie Rady nadzorczej i ustanowionego komisarza, że obligację wydano na podstawie udzielonej przez Bank, odpowiadającej statutowi pożyczki komunalnej i że do obli-

gacji tej ma zastosowanie gwarancja Skarbu Rzeczypospolitej Polskiej (§ 3 B.), wreszcie h) na odwrotnej stronie paragrafy statutu i przepisów odnoszące się do obligacji komunalnych.

§ 48. Stopa procentowa obligacji komunalnych zawsze ma być równą stopie procentowej pożyczek, na których podstawie obligacje zostały wydane.

§ 49. Obligacje komunalne opiewają na okaziciela i mają przydany arkusz z półrocznymi kuponami procentowymi i talonem na dalsze kupony.

§ 50. Obligacje komunalne będą opiewały na kwoty w przepisach o pożyczkach komunalnych ustalone.

§ 51. Czas obiegu obligacji komunalnych może być oznaczonym zgóry, lub też zależnym od wylosowania.

§ 52. Jeżeli obligacja komunalna wycofana zostaje z obiegu, należące do niej, a nie płatne jeszcze kupony, muszą być zwrócone.

W braku tych kuponów potrąconą będzie w gotówce ich wartość nominalna, jeżeli amortyzacja w drodze prawnej nie zosła przeprowadzoną.

§ 53. Płatne kupony od obligacji komunalnych, kwity procentowe i wylosowane obligacje komunalne będą wypłacane w kasach Polskiego Banku Krajowego i w innych miejscach, które dyrekcja z uwzględnieniem dogodności interesowanych oznacza i poda do publicznej wiadomości. Procenta płatne a nie pobrane w przeciągu lat pięciu, równie jak wylosowane obligacje komunalne, niezrealizowane w przeciągu lat 30 od dnia zapadłości, są przedawnione.

§ 54. Bank uważa posiadacza obligacji komunalnej i posiadacza kuponu za właścicieli tychże. Przepisy o winkulacji i dewinkulacji listów zastawnych (§§ 33 i 34 statutu) mają zastosowanie także do obligacji komunalnych.

§ 55. Specjalna rezerwa dla obligacji komunalnych powstaje:

- a) z wpisowego, które każdy zaciągający pożyczkę w Polskim Banku Krajowym w obligacjach komunalnych poszczególnych emisji w wysokości $\frac{1}{4}\%$ od imiennej wartości pożyczki przy jej odebraniu uiszczyć będzie obowiązany;
- b) z zysków, jakie Bank osiągać będzie przez wykup z wolnej ręki obligacji komunalnych, do wycofania przeznaczonych;
- c) z części nadwyżki dochodów Polskiego Banku Krajowego w § 101 punkt a) stat. na fundusz rezerwowy pożyczek komunalnych przeznaczonej.

Rezerwa ta kontrolowaną będzie oddzielnie i oddzielnie wykazywaną w bilansach Banku.

Obligacje komunalne mają wszelkie prawa papierów posiadających bezpieczeństwo pupilarne.

Obligacje te mogą być przedmiotem lokaty kapitałów osób pozostających pod opieką lub kuratelą, kapitałów fundacyjnych, kościelnych i korporacyj-

nych, jakoteż wszelkiego rodzaju kaucji i wadów licytacyjnych.

IV. Pożyczki kolejowe.

A) Udzielanie pożyczek.

§ 56. Celem popierania budowy kolei żelaznych, przeznaczonych dla publicznego ruchu, a uznanych przez Rząd ze stanowiska interesów Państwa za użyteczne lub potrzebne, udziela Polski Bank Krajowy pożyczek w obligacjach kolejowych, a mianowicie:

- a) Państwu, związkom samorządowym i miastom o własnym statucie za skryptami dłużnymi, celem uzyskania funduszy potrzebnych dla kolei przez nich wybudować i prowadzić się mających, jakoteż celem wypłaty akcji pierwszeństwa i zakładowych towarzystw akcyjnych, założonych w celu budowy i ruchu takichże kolei.

W ostatnim przypadku można zastrzedz ewentualne złożenie (zastawienie) dotyczących w zupełności wpłaconych akcji lub obligacji pierwszeństwa tych towarzystw.

Udzielanie pożyczek jest tylko o tyle dopuszczalne, o ile oprocentowanie i amortyzacja obligacji kolejowych, udzielonych tytułem pożyczki, znajdują pokrycie w annuitetach przez Państwo, związek samorządowy lub miasto o własnym statucie poręczonych;

- b) prywatnym przedsiębiorstwom kolei żelaznych za skryptami dłużnymi na hipotecę dotyczących linii kolejowych, w księdze kolejowej zapisanymi lub za złożeniem (zastawieniem) obligacji pierwszeństwa przez przedsiębiorstwa te wydanych, a to w każdym razie tylko do wysokości owej sumy, której oprocentowanie i amortyzacja planem umorzenia przewidziana, są zapewnione gwarancją Państwa, lub też w inny sposób.

Przyznanie pożyczki kolejowej nastąpić może tylko za uchwałą Rady nadzorczej Polskiego Banku Krajowego, powziętą na wniosek dyrekcji, a przez Ministra Skarbu zatwierdzoną.

B. Stosunek dłużnika do Banku.

§ 57. Stosunek dłużnika do Polskiego Banku Krajowego normują następujące przepisy ogólne, tudzież wydać się mające przez Ministra Skarbu na wniosek dyrekcji i po wysłuchaniu Rady nadzorczej przepisy szczegółowe, które dłużnik w skrypcie wyraźnie jako obowiązujące uznać winien.

§ 58. Dłużnik obowiązany jest oznaczone w skrypcie dłużnym raty, obejmujące spłatę prowizji i kapitału, spłacać w ustanowionych półrocznych terminach, tudzież uiszczać równocześnie dodatek na koszt zarządu w wysokości oznaczonej przez Ministra Skarbu (§ 112, punkt 2).

§ 59. Dłużnik może spłacić kapitał pożyczony także przed upływem ustanowionego terminu w całości lub w części jeżeli kwota kapitału, której spłatę ofiaruje, wynosi jedną lub więcej całych umówio-

nych rat kapitałowych, i jeżeli dłużnik rzeczoną kwotę sześć miesięcy pierwszej wypowie. Wszelkie spłaty kapitału ponad plan umorzenia mogą być uskuteczni- niane jedynie w jednym z terminów, dla spłaty rat ustanowionych, oraz za uiszczeniem prowizji, której wysokość oznaczy Minister Skarbu na podstawie propozycji dyrekcji i Rady nadzorczej.

§ 60. Spłaty należnych w terminach zapadłości rat bieżących na kapitał, jakoteż wszelkie spłaty ponad plan, dopełniane mogą być albo gotowizną, albo w obligacjach kolejowych Polskiego Banku Krajowego, o ile kwota spłacić się mająca odpowiada imiennej wartości emitowanych odcinków. Ułamki kapitałowe, raty zaległe, oraz inne spłaty tylko gotowizną wolno uskutecznić.

§ 61. Przepisy §§ 14 i 18 statutu mają zastosowanie także do pożyczek w obligacjach kolejowych. W miarę spłaty pożyczki może żądać dłużnik wydania akcji i obligacji w myśl § 56 zastawionych.

§ 62. Jeżeli prywatne przedsiębiorstwo kolejowe nie uiszcza raty w skrypcie dłużnym ustanowionej, będzie Polski Bank Krajowy uprawnionym bez poprzedniego wypowiedzenia ściągnąć w drodze egzekucyjnej całą swoją wierzytelność, co jednakże nie uwłacza pierwszeństwu, przyznanemu ustawą dla wydatków ruchu i należności obrachunkowych.

§ 63. Jeżeli wartość dochodowa prywatnego przedsiębiorstwa kolejowego (§ 56. lit. b.) tak się zmieni, że przedsiębiorstwo to, względnie zdeponowane obligacje pierwszeństwa nie dają już Polskiemu Bankowi Krajowemu statutowego bezpieczeństwa, przysługuje Bankowi prawo wypowiedzenia na trzy miesiące całej wierzytelności, albo odpowiedniej jej części, bez względu na pierwotnie umówiony termin spłaty.

C. Obligacje kolejowe.

§ 64. Wydawanie obligacji kolejowych może nastąpić:

- a) celem udzielenia określonych w § 56 pożyczek Państwu, miastom o własnym statucie, związkom samorządowym, lub prywatnemu przedsiębiorstwu kolejowemu aż do wysokości tychże pożyczek,
- b) nadto w celu nabycia w drodze kupna, poręczonych przez Państwo, związek samorządowy lub miasto o własnym statucie, akcji i obligacji pierwszeństwa kolei, określonych w § 56.

Zakupno takich akcji i obligacji nastąpić może tylko za zezwoleniem Ministra Skarbu i o tyle, o ile oprocentowanie i amortyzacja obligacji kolejowych, wydanych celem nabycia rzeczonych walorów, znajduje rachunkowe pokrycie w gwarancji, udzielonej przez Państwo, związek samorządowy lub miasto o własnym statucie dla zabezpieczenia, oprocentowania i spłaty tych walorów.

§ 65. Wartość imienna wszystkich w obiegu będących obligacji kolejowych musi znajdować pokrycie w ogólnej sumie Polskiemu Bankowi Krajowemu należnych każdorazem kapitałów z tytułu

udzielonych pożyczek kolejowych, z doliczeniem wartości nominalnej walorów kolejowych w myśl § 64 lit. b) przez Polski Bank Krajowy nabytych i w jego posiadaniu się znajdujących.

Do pokrycia nie mogą być wliczane należności powstałe z zaległych rat amortyzacyjnych.

W razie spłaty pożyczek lub walorów kolejowych (§ 61 lit. b) przed upływem ustanowionego terminu, winien Bank wycofać z obiegu odpowiadającą spłaconemu kapitałowi ilość obligacji kolejowych.

§ 66. Celem umorzenia obligacji kolejowych w pełnej ich wartości imiennej, utworzony będzie przeznaczony wyłącznie na ten cel fundusz umorzenia, do którego wpływać będą wszelkie opłaty uiszczone w omówionych albo wyjątkowych terminach spłaty wskutek wypowiedzenia, tudzież spłaty następujące skutkiem wylosowania lub sprzedaży nabytych w myśl § 64 lit. b) walorów kolejowych.

§ 67. Za oprocentowanie i planem umorzenia przewidzianą spłatę obligacji kolejowych ręczy Polski Bank Krajowy przede wszystkim swoimi wierzytelnościami z pożyczek kolejowych i posiadanymi walorami kolejowymi (§ 64 lit. b), specjalnym funduszem rezerwowym, (§ 76), jakoteż wszelkimi innymi swoimi aktywami, w dalszym rzędzie wchodzi w zastosowanie gwarancja Skarbu Rzeczypospolitej Polskiej w myśl § 3 punkt C niniejszego statutu.

§ 68. Każda obligacja kolejowa ma zawierać:

- a) oznaczenie kapitału, na który opiewa,
- b) stopę procentową i terminy opłaty procentów
- c) walute, w której kapitał i procenta będą płacone,
- d) termin umorzenia kapitału,
- e) przyrzeczenie opłaty procentów i kapitału ze strony Polskiego Banku Krajowego,
- f) podpis i pieczęć dyrekcji,
- g) potwierdzenie Rady nadzorczej i ustanowionego komisarza (§ 112 punkt 12), że obligację wydano na podstawie udzielonej przez Bank, odpowiadającej statutowi pożyczki, względnie na podstawie nabytych w myśl statutu walorów kolejowych i że do obligacji tej ma zastosowanie gwarancja Skarbu Rzeczypospolitej Polskiej (§ 3 punkt C), wreszcie
- h) na odwrotnej stronie paragrafy statutu i przepisów odnoszące się do obligacji kolejowych (§ 57).

§ 69. Stopa procentowa obligacji kolejowych zawsze ma być równą stopie procentowej pożyczek, na których podstawie obligacje zostały wydane, a w przypadku przewidzianym w § 64 lit. b) równą stopie procentowej nabytych walorów.

§ 70. Obligacje kolejowe opiewają, na okaziciela i mają przydany arkusz z półrocznymi kuponami procentowymi i talonem na dalsze kupony.

§ 71. Obligacje kolejowe będą opiewały na kwoty w przepisach o pożyczkach kolejowych ustalone.

§ 72. Czas obiegu obligacji kolejowych może być oznaczonym zgóry lub też zależnym od wylosowania.

§ 73. Jeżeli obligacja kolejowa wycofana zostaje z obiegu, należące do niej, a nie płacone jeszcze kupony muszą być zwrócone, w przeciwnym bowiem razie potrąconą będzie ich wartość.

§ 74. Płacone kupony i obligacje kolejowe i kwity procentowe będą wypłacane w kasach Polskiego Banku Krajowego i w innych miejscach, które dyrekcja z uwzględnieniem dogodności interesantów oznaczy i poda do publicznej wiadomości.

Procenta płacone, a nie pobrane w przeciągu lat pięciu również jak wylosowane obligacje kolejowe, niezrealizowane w przeciągu lat 30 od dnia płatności, przepadają jako przedawnione na rzecz specjalnego funduszu rezerwowego.

§ 75. Bank uważa posiadacza obligacji kolejowej i posiadacza kuponu za właścicieli tychże.

Przepisy o winkulacji i dewinkulacji listów zastawnych (§§ 33 i 34 stat.) mają zastosowanie także do obligacji kolejowych.

§ 76. Specjalna rezerwa dla obligacji kolejowych powstaje:

- a) z wpisowego, które każdy zaciągający pożyczkę kolejową w wysokości $\frac{1}{4}\%$ od imiennej wartości pożyczki przy jej odebraniu uiścić będzie obowiązany,
- b) z zysków, jakie Bank osiągać będzie przez wykup z wolnej ręki obligacji kolejowych do wycofania przeznaczonych,
- c) z wpływów pochodzących z przedawnienia kuponów i obligacji kolejowych.

Tak utworzony specjalny fundusz rezerwy administrowany będzie oddzielnie od reszty majątku Polskiego Banku Krajowego i oddzielnie wykazywany w bilansach.

Obligacje kolejowe mają wszelkie prawa papierów posiadających bezpieczeństwo pupilarne.

Obligacje te mogą być przedmiotem lokaty kapitałów osób pozostających pod opieką lub kuratelą, kapitałów fundacyjnych, kościelnych i korporacyjnych, jakoteż wszelkiego rodzaju kaucji i wadium liicytacyjnych.

Na obszarze b. Królestwa Polskiego obligacjom kolejowym wydanym na zasadzie udzielonych przez Bank pożyczek, służy w myśl art. 7 ustawy z dnia 7 kwietnia 1922 r. (Dz. U. R. P. № 27, poz. 220) przywilej i pierwszeństwo pokrycia określone w art. 7 prawa o przywilejach i hipotekach z dnia 13 czerwca 1825 r. (Dz. Pr. Kr. Pol. tom IX str. 355) z przedmiotów majątkowych będących podkładem pożyczki, oraz z innego majątku dłużnika, nie naruszając pierwszeństwa przywilejów, wymienionych w art. 7 powołanego prawa.

V. Interesy bankowe.

- a) Interes eskontowy, pożyczkowy i zastawniczy.

§ 77. Polski Bank Krajowy upoważniony jest eskontować weksle, przekazy, obligi i udzielać kredytów wekslowych ewentualnie za hipotecznym lub innym zabezpieczeniem.

Weksle muszą mieć z reguły trzy, a przynajmniej dwa uznane za dobre podpisy osób lub instytucji finansowych wekslowo-obowiązanych.

Bank nie potrzebuje podawać powodów nieprzyjęcia weksla do eskontu.

§ 78. Dla oceny weksli podanych do eskontu, a względnie reeskontu, złożony będzie komitet cenzorów, mianowanych po zasięgnięciu opinii Izb handlowych i towarzystw rolniczych, na wniosek dyrekcji przez Radę nadzorczą na trzy lata.

Po upływie trzechlecia ci sami cenzorowie mogą być ponownie powołani. Krewni w linii zstępnej lub wstępnej, spółnicy i prokuryści dyrektorów i cenzorów nie mogą być cenzorami.

W wypadkach nagłych może dyrekcja za jednomyślną uchwałą zeskontować weksel bez zasięgnięcia opinii komitetu cenzorów.

§ 79. Przy objęciu urzędowania cenzorowie złożyć mają pisemne przyrzeczenie, że przy ocenianiu weksli postępować będą z największą bezstronnością.

Zaden z nich nie może brać udziału w ocenianiu weksli przedsiębiorstwa, w którym uczestniczy w jakikolwiek sposób.

§ 80. Polski Bank Krajowy udzielać będzie pożyczek na skrypty notarialne gminom, powiatom, innym związkom samorządowym, spółdzielniom oraz kołom kredytowym, kasom oszczędności wogóle, gminnym i powiatowym kasom oszczędności i kasom pożyczkowym; ostatnim czterem instytucjom jednak tylko za poręczeniem właściwych gmin lub powiatów, wykazaniem uchwałą reprezentacji gminnej lub powiatowej, zatwierdzoną przez władzę wyższą, jak tego ustawy wymagają.

Polski Bank Krajowy udzielać będzie pożyczek na skrypty notarialne osobom prywatnym, ewentualnie za hipotecznym lub innym zabezpieczeniem i w myśl przepisów, które uchwali Rada nadzorczą na wniosek dyrekcji, a zatwierdzi Minister Skarbu.

§ 81. Zaliczki na zastaw papierów publicznych (§ 3 punkt D. lit. d) udzielane będą na przeciąg czasu nie krótszy jak dni 8, a nie dłuższy jak dni 90.

Rada nadzorczą ustanowi na wniosek dyrekcji normy, na które papiery wartościowe i do jakiej wysokości zaliczki udzielane być mają.

§ 82. Dłużnikowi wolno spłacić przed terminem zaliczkę na zastaw papierów otrzymaną. Nie upoważnia go to jednak do żądania zwrotu procentów zgóry uiszczonych.

§ 83. Jeżeli przyjęta przy udzieleniu zaliczki wartość giełdowa papierów w zastaw danych obniży się na $\frac{3}{4}$ przyjętej wartości kursowej, winien dłużnik złożyć odpowiedni dalszy zastaw, lub spłacić stosowną część zaliczki. W przeciwnym razie Polski Bank Krajowy upoważnionym jest sprzedać zastaw w całości lub w części na giełdzie przed terminem spłaty zaliczki, a nadwyżkę po zaspokojeniu własnej należności pozostałą, przechować jako depozyt bezprocentowy do dyspozycji dłużnika lub na rzecz jego złożyć do sądu.

Jeżeliby kwota ze sprzedaży zastawu uzyskana nie wystarczała na zaspokojenie pretensji Banku, dłużnik obowiązany jest pokryć pozostałą resztę pretensji.

§ 84. Jeżeli zaliczka nie została spłaconą w terminie, upoważniony jest Bank bez odnoszenia się do dłużnika i bez sądowej interwencji sprzedać zastaw w całości lub w części w celu pokrycia swoich pretensji, do których należą także koszty sprzedaży.

§ 85. Rada nadzorczą oznaczy, na jakie przedmioty mogą być udzielane pożyczki w oddziale zastawniczym.

Bank ma prawo udzielania pożyczek na towary, pozostające w posiadaniu pożyczającego, który za ich usunięcie ponosi odpowiedzialność cywilną oraz karną, jak za przywłaszczenie.

Papiery procentowe i wszelkie inne ruchomości, jakie Bank przyjmie na zastaw, winny być zapisane do ksiąg sznurowych lub rejestrów, umyślnie na ten cel zaprowadzonych.

W księgach tych i rejestrach prócz wysokości długu, należy wpisać rodzaj i jakość przedmiotów, przyjętych na zastaw.

Zapisanie takie staje się równoznacznym rejestracji, o której mowa w art. 2074 k. c. i nadaje Bankowi przywilej, zapewniony wierzycielowi w art. 2073 k. c. obowiązującego w b. Królestwie Polskiem.

Polski Bank Krajowy w razie nieotrzymania zapłaty ma prawo w charakterze wierzyciela rozporządzać przedmiotem zastawu ruchomego do wysokości przypadającej jemu od dłużnika należności, bez uzyskiwania do tego upoważnienia sądowego.

§ 86. Pożyczki na zastaw (§ 85) udzielane będą na czas nie dłuższy, jak 6 miesięcy i mogą być także częściowo spłacane.

§ 87. Jeżeli przedmioty zastawione nie zostaną w terminie wykupione lub na nowo zastawione, natenczas służy Polskiemu Bankowi Krajowemu prawo bez odnoszenia się do dłużnika i bez sądowej interwencji sprzedać zastaw w całości lub w części w celu pokrycia swoich pretensji, do których należą także koszty sprzedaży. Sprzedaż nastąpić ma w drodze publicznej licytacji. Towary, mające cenę giełdową lub targową mogą być także sprzedane bez licytacji przez maklera właściwej giełdy.

§ 88. Polski Bank Krajowy uważa posiadacza kwitu zastawniczego za uprawnionego do wykupu zastawów i wogóle do wszelkich czynności, jakie właściciel zastawu przedsiębiorca może. Zakład nie bada wiarygodności potrzebnych w interesie zastawniczym podpisów stron i nie przyjmuje żadnej za nie odpowiedzialności.

b) **Przyjmowanie pieniędzy na książeczki oszczędności, asygnaty kasowe i rachunek bieżący.**

§ 89. Polski Bank Krajowy przyjmować będzie gotówkę na wkładki oszczędności.

Wysokość najniższej i najwyższej wkładki oznaczy Rada nadzorczą na wniosek dyrekcji.

Każdoczesny stan wkładek oszczędności ma być co miesiąc ogłaszany.

Zwrot wkładek oszczędności i spłatę odsetek od tychże poręcza posiadaczom książeczek wkładkowych przede wszystkim Polski Bank Krajowy swymi aktywami i funduszem rezerwowym, a w dalszym

rzędzie (subsydjarnie), aż do wysokości 500.000.000—pięciuset milionów marek polskich gwarantuje te wypłaty Skarb Rzeczypospolitej Polskiej.

Formularze książeczek oszczędności podlegają zatwierdzeniu Ministra Skarbu.

Książeczki wkładowe Polskiego Banku Krajowego mają wszelkie prawa papierów posiadających bezpieczeństwo pupilarne.

Książeczki te mogą być przedmiotem lokaty kapitałów osób pozostających pod opieką lub kuratelą, kapitałów fundacyjnych, kościelnych i korporacyjnych, jakoteż wszelkiego rodzaju kaucji i wadów licytacyjnych.

§ 90. Polski Bank Krajowy wydawać będzie na złożoną gotówkę w najmniejszej kwocie Mkp. 10.000—oprotentowane asygnaty kasowe.

Ogólna suma wydanych asygnat kasowych nie może przenosić sumy połowy każdorazowego kapitału zakładowego.

Bank uważa posiadacza asygnaty na okaziciela opiekującej, za uprawnionego do odbioru pieniędzy, o ile składający nie zastrzeże, iż pieniądze mogą być wydane tylko jemu lub wylegitymowanemu legalizowanym dokumentem pełnomocnikowi albo prawnabywcy.

Formularze asygnat kasowych podlegają zatwierdzeniu Ministra Skarbu.

§ 91. Polski Bank Krajowy będzie przyjmował gotówkę na rachunek bieżący i skutecznie do wysokości złożonej kwoty, wypłaty zleczone przez wkładającego, bądź wypłacając w gotówce przekazy (czeki) przezeń wystawione, bądź przypisując na żądanie wkładającego kwotę przezeń złożoną w całości lub w części na rachunek innej osoby.

Formularze przekazów (czeków) podlegają rządowemu zatwierdzeniu.

c) Inne interesy bankowe.

§ 92. Sposób prowadzenia interesów bankowych, wymienionych w § 3 statutu w ustępie D, pod lit. a), b), c), d), i) i m) określa regulamin.

§ 93. Rada nadzorcza oznaczy, na jakie towary rozciągać się ma interes komisowy Banku Krajowego i wyda szczegółowe instrukcje w tej mierze.

§ 94. Zakładanie i prowadzenie, względnie pośredniczenie w zakładaniu i prowadzeniu przedsiębiorstw rolniczych, przemysłowych i handlowych, oraz udzielanie im pożyczek (§ 3 ustęp D lit. l) może być przedsiębrane za poprzednią uchwałą Rady nadzorczej, względnie komitetu wykonawczego, powziętą w każdym wypadku z osobna.

Pożyczki w obligacjach przemysłowych, wydawanych do wysokości sumy udzielonych pożyczek, nie mogą być niższe niż 1.000 marek polskich. Wszystkie obligacje przemysłowe, będące równocześnie w obiegu, nie mogą łącznie przekraczać sumy pięciu miliardów marek pol. imiennej wartości. Oprocentowanie, terminy umorzenia obligacji przemysłowych, sposób utworzenia dla nich specjalnej rezerwy wreszcie sposób udzielania pożyczek w obligacjach przemysłowych określają szczegółowo przepisy

o udzielaniu przez Polski Bank Krajowy pożyczek w obligacjach przemysłowych.

Za wypłatę procentów i kapitału obligacji przemysłowych ręczy Polski Bank Krajowy przede wszystkim pożyczkami przemysłowymi, dalej specjalnym funduszem rezerwowym, a wreszcie wszystkimi swojemi aktywami.

Specjalna rezerwa dla obligacji przemysłowych powstaje:

- a) z wpisowego, który każdy zasięgający pożyczkę w obligacjach przemysłowych uiszczać będzie w wysokości $\frac{1}{4}\%$ imiennej wartości pożyczki,
- b) z zysków, jakie Bank osiągać będzie przez wykup z wolnej ręki obligacji przemysłowych do wycofania przeznaczonych,
- c) z części nadwyżki dochodów Polskiego Banku Krajowego przeznaczonej na fundusz rezerwowy obligacji przemysłowych (§ 101 punkt a).

Celem ściągnięcia zapadłych procentów i rat umarzających od pożyczek w obligacjach przemysłowych udzielonych przedsiębiorstwom na obszarze b. zaboru austriackiego może Bank żądać egzekucji politycznej w myśl ustawy z dnia 21 czerwca 1882 r. (aust. dz. u. p. № 81) lub egzekucji sądowej. Inne należności, które dłużnik zobowiązał się uiszczyć, może Bank ściągnąć w drodze egzekucji sądowej.

O ile chodzi o pożyczki w obligacjach przemysłowych w b. Królestwie Polskiem, hipotecznie zabezpieczone i o takie pożyczki w b. zaborze pruskim hipotecznie zabezpieczone znajdują przy egzekucji pretensji t. j. kapitału, procentu, rat i innych przynależności przepisy § 20 odpowiednie zastosowanie.

Przy pożyczkach w obligacjach przemysłowych zabezpieczonych hipotecznie na obszarze b. zaboru rosyjskiego, znajdują w myśl art. 6 ustawy z dnia 7 kwietnia 1922 r. (Dz. U. R. P. № 27 poz. 220), analogiczne zastosowanie przepisy § 10.

Na obszarze b. Królestwa Polskiego obligacjom przemysłowym, wydanym na zasadzie udzielonych przez Bank pożyczek, służy w myśl art. 7 powołanej ustawy przywilej i pierwszeństwo pokrycia określone w art. 7 prawa o przywilejach i hipotekach z dnia 13 czerwca 1825 r. (Dz. Pr. Król. Pol. tom. IX, str. 355) z przedmiotów majątkowych, będących podkładem pożyczki, oraz z innego majątku dłużnika, nie naruszając pierwszeństwa przywilejów wymienionych w art. 7 powołanego prawa.

Rada nadzorcza wydawać będzie instrukcje co do przyjmowania poręki za kredyty podatkowe i inne gwarancje (§ 3 D. lit. n).

d) Interesy ze spółdzielni.

§ 95. Dla spółdzielni może Polski Bank Krajowy utworzyć osobny oddział interesów bankowych, a to z jednej strony, w celu ułatwienia spółdzielniom kredytu udzielanego w myśl poprzednich postanowień tego statutu, w celu otwarcia im na podstawie odpowiednich skryptów notarialnych kredytu niepokrytego w rachunku bieżącym, w celu załatwienia ich interesów pieniężnych na placach bankowych, oraz w celu lokacji zwyżek kasowych spółdzielni—z drugiej strony celem korzystania z ich pośrednictwa w interesach Banku.

§ 96. W razie utworzenia takiego oddziału spółdzielnie chcące być dopuszczone do korzystania z niego, winny się poddać nadzorowi Polskiego Banku Krajowego w myśl instrukcji osobnej, którą uchwali Rada nadzorcza.

Dla oddziału tego ustanowionym będzie osobny komitet cenzorów, przy którego utworzeniu przyznana będzie spółdzielniom ingerencja określona bliżej przez Radę nadzorczą w osobnej instrukcji.

§ 97. Polski Bank Krajowy w myśl postanowienia § 3 ust. D. pod lit. I współdziałać będzie przy zachowaniu przepisu § 94 przy zakładaniu spółdzielni — mających za przedmiot przedsiębiorstwa pod przytoczoną literą I wymienione.

e) Uposażenie działu bankowego.

§ 98. Za zobowiązania Polskiego Banku Krajowego, wypływające z interesów bankowych (§ 3 ustęp D.) odpowiada przede wszystkim fundusz rezerwowy (§ 101 lit. b statutu), następnie zaś kapitał zakładowy.

§ 99. Gdyby wskutek strat kapitał zakładowy Polskiego Banku Krajowego zmniejszył się do połowy, Rada nadzorcza obowiązana jest donieść o tem bezzwłocznie Ministrowi Skarbu.

VI. Bilans i fundusz rezerwowy.

§ 100. Rok słoneczny jest rokiem administracyjnym Banku. Corocznie dnia 31 grudnia dyrekcja zamyka rachunki i układa bilans i inwentarz majątkowy Banku. Zestawienia te, po ścisłym sprawdzeniu, zaopatrzone podpisem dyrekcji i naczelnego buchaltera, Rada nadzorcza prześle wraz z sprawozdaniem swem Ministrowi Skarbu, Minister Skarbu przedłoży je Sejmowi na najbliższej sesji do wiadomości.

§ 101. Nadwyżka dochodów Polskiego Banku Krajowego obliczona corocznie z uwzględnieniem postanowień § 102, rozdzielona będzie w następujący sposób:

- a) w 35% na utworzenie specjalnych rezerw dla listów zastawnych, obligacji komunalnych i innych obligacji Polskiego Banku Krajowego, a w szczególności: 20% służyć ma na utworzenie specjalnej rezerwy dla listów zastawnych (§ 25 statutu), 10% na utworzenie specjalnej rezerwy dla obligacji komunalnych (§ 55), zaś 5% na utworzenie specjalnej rezerwy dla innych obligacji Polskiego Banku Krajowego;

- b) w 30% na utworzenie funduszu rezerwowego w celu pokrycia możebnych strat.

Fundusz rezerwowy wymieniony pod b) służy w równej mierze dla wszystkich oddziałów bankowych.

- c) w 35% na dotację funduszu umorzenia pożyczek zaciągniętych na pomnożenie kapitału zakładowego, a skoro pożyczki te w całości umorzone zostaną, na dotację funduszu rezerwowego pod b) wymienionego.

Gdy fundusz rezerwowy pod b) wymieniony osiągnie równą z kapitałem zakładowym wysokość, będą owe 35% nadwyżki dochodów oddawane corocznie do dyspozycji Państwa.

§ 102. Z nadwyżki dochodów Polskiego Banku Krajowego obliczonej corocznie w myśl postanowień prawa handlowego przeznaczy Rada nadzorcza odpowiednią sumę do rozdziału pomiędzy członków dyrekcji i personel Banku Krajowego, tak, iż dopiero po potrąceniu tej sumy pozostała nadwyżka dochodów rozdzielona będzie w myśl postanowień § 101.

VII. Zarząd i nadzór.

§ 103. Bezpośredni zarząd Polskiego Banku Krajowego i zastępowanie tegoż wobec osób trzecich należy do dyrekcji.

§ 104. Dyrekcja składa się z sześciu, względnie takiej ilości dyrektorów, jaką na podstawie przedstawienia Rady nadzorczej ustanowi Minister Skarbu. Nadto ustanowi Minister Skarbu ośmiu, względnie taką ilość zastępców dyrektorów, jaką w miarę potrzeby zaproponuje Rada nadzorcza.

§ 105. Minister Skarbu mianuje:

- a) Dyrektorów i zastępców dyrektorów na podstawie przedstawienia Rady nadzorczej, która w sprawie mianowania zastępców dyrektorów wysłucha poprzednio zdania urzędującej dyrekcji;
- b) naczelnego buchaltera i kasjera na podstawie przedstawienia dyrekcji. Minister Skarbu może zamianować z grona dyrekcji naczelnego dyrektora i jego zastępcę.

Stosunki służbowe dyrektorów i zastępców dyrektorów określi Minister Skarbu po wysłuchaniu Rady nadzorczej osobnymi normami.

§ 106. Dyrekcji podlegają wszyscy urzędnicy i służy Banku. Obsadzenie posad, z wyjątkiem naczelnego buchaltera i kasjera (§ 105) należy do Dyrekcji, z zastrzeżeniem zatwierdzenia nominacji urzędników przez Radę nadzorczą.

Dyrektorowie, zastępcy dyrektorów i wszyscy stali funkcjonariusze Polskiego Banku Krajowego składają przysięgę służbową, wzorowaną na rocie przysięgi przepisanej dla urzędników państwowych.

§ 107. Do ważności uchwał dyrekcji potrzebny jest komplet trzech dyrektorów, lub zastępców i zgoda dwóch uczestników posiedzenia.

Listy zastawne i obligacje emitowane przez Polski Bank Krajowy muszą być podpisane przez dwóch dyrektorów, albo przez jednego z nich i jednego zastępcę dyrektora, albo też przez dwóch zastępców dyrektora.

Bliższe szczegóły wewnętrznego toku i rozdziału czynności, oraz przepisy o prokurzystach — zawiera regulamin.

§ 108. Rada nadzorcza wykonuje kontrolę nad Bankiem Krajowym i czuwa nad prawidłowym tokiem czynności.

Prezes lub wskazany przezeń zastępca (§ 7 al. 4) ma prawo wglądać we wszystkie czynności bankowe i brać udział w posiedzeniach dyrekcji, która o terminie tychże wcześniej prezesa Rady nadzorczej lub jego zastępcę zawiadomić winna.

§ 109. Do zakresu Rady nadzorczej należy:

A) w dziale hipotecznym:

1) potwierdzanie na listach zastawnych, że wydane zostały na podstawie nabytej przez Banka odpowiadającej statutowi wierzytelności hipotecznej (§ 26 lit. g.);

B) w dziale komunalnym:

2) Przyznawanie na wniosek dyrekcji pożyczek komunalnych (§ 36) i potwierdzenia na obligacjach komunalnych, że zostały wydane na podstawie pożyczki udzielonej Państwu, związkowi samorządowemu, gminom, powiatom, względnie spółdzielniom, kasom oszczędności powiatowym lub gminnym za poręką Państwa lub związków samorządowych, przyjętą zgodnie z ustawą, dalej spółkom wodnym lub też jakimkolwiek innym korporacjom prawno-publicznym w kraju, mającym prawo nakładania danin dla pokrycia swych potrzeb — albo, że wydano je na podstawie nabytych przez Bank w drodze cesji pretensji osób trzecich, przysługujących im do którejkolwiek z powyższych osób prawnych (§ 47 lit. g.);

C) w dziale pożyczek kolejowych:

3) przyznawanie pożyczek kolejowych, jakoteż nabywanie walarów kolejowych (§ 63), na wniosek dyrekcji i potwierdzenie na obligacjach kolejowych, że wydane zostały na podstawie udzielonej w myśl statutu pożyczki lub na podstawie nabytych w myśl statutu walarów kolejowych (§ 64);

D) w dziale bankowym:

4) mianowanie cenzorów (§ 78);

5) oznaczanie wysokości zaliczek przy przyjmowaniu papierów wartościowych w zastaw (§ 81);

6) oznaczanie przedmiotów, które w zastaw będą brane w oddziale zastawniczym (§ 85);

7) uchwalanie przepisów o udzielaniu kredytów wekslowy i kredytów w rachunkach bieżących (§ 3 D), e), f) i § 77);

8) oznaczanie towarów, które obejmować może interes komisowy Banku i wydanie osobnych instrukcji dla interesu komisowego (§ 93);

9) przyzwalanie od wypadku do wypadku na podejmowanie czynności określonych w 3 ustępie D pod lit. l. tego statutu (§ 94);

E) w ogólności:

10) uchwalenie przepisów o udzielaniu pożyczek hipotecznych, komunalnych, kolejowych i przemysłowych na skrypta notarialne osobom prywatnym (§ 80 ustęp 2), wydanie instrukcji co do przyjmowania poręki za kredyty podatkowe inne gwarancje (§ 94) i wydanie instrukcji osobnej co do interesów ze spółdzielniami (§ 96);

11) wnioski do zmiany regulaminu dla Polskiego Banku Krajowego, ewentualnie wydanie regulaminu

dla filii Banku oraz prowincjonalnych organów pomocniczych i wykonawczych (§ 113);

12) przedstawienie propozycji na posady dyrektorów, a po wysłuchaniu zdania urzędującej dyrekcji, również na posady zastępców dyrektorów (§ 105);

13) ustanowienie i zmiany etatu płac, oraz zatwierdzanie nominacji urzędników;

14) uchwalanie, czy ma być naruszony kapitał funduszu rezerwowego;

15) przekonywanie się o stanie funduszy Banku i o prowadzeniu interesów, przeprowadzanie przynajmniej dwa razy w roku szkona kasy i rewizji ksiąg.

§ 110. Rada nadzorcza składa się z 15 członków i 8 zastępców, mianowanych przez Ministra Skarbu.

Minister Skarbu mianuje z grona Rady nadzorczej przewodniczącego i dwóch jego zastępców.

Członkowie Rządu, dyrektorowie i urzędnicy Polskiego Banku Krajowego nie mogą być członkami Rady nadzorczej.

Członkowie Rady nadzorczej Polskiego Banku Krajowego i ich zastępcy mianowani będą na lat sześć.

Z pomiędzy członków Rady nadzorczej występuje co dwa lata trzecia część w sposób następujący: z upływem pierwszych dwóch lat po nominacji, a następnie drugich dwóch lat urzędowania rozstrzyga los, którzy członkowie ustąpić mają, następnie zaś ustępować będą ci, którzy sześć lat urzędowali.

Z pomiędzy zastępców członków Rady nadzorczej ustępuje co trzy lata połowa w ten sposób, że z upływem pierwszych trzech lat urzędowania los rozstrzyga, którzy zastępcy ustępują, następnie zaś ustępować będą ci, którzy sześć lat urzędowali.

Dopóki nowomianowani członkowie i zastępcy nie wejdą w urzędowanie urzędują dotychczasowi członkowie i zastępcy, chociaż czas ich urzędowania upłynął.

Występujący członkowie Rady nadzorczej i zastępcy mogą być napowrót mianowani.

§ 111. W posiedzeniach Rady nadzorczej biorą udział z głosem doradczym dyrektorowie, lub ich zastępcy z wyjątkiem sprawy wymienionej w § 109 pod liczbą 12, która załatwiana być ma w nieobecności urzędujących członków dyrekcji.

Do ważności uchwał Rady nadzorczej potrzebną jest obecność przewodniczącego lub jednego z jego zastępców i ośmiu członków Rady nadzorczej lub ich zastępców oraz dwóch dyrektorów lub zastępców i większość głosów obecnych członków Rady nadzorczej, względnie ich zastępców.

Przy załatwieniu sprawy wymienionej w § 109 liczbą 12 potrzebną jest obecność przewodniczącego lub jednego z jego zastępców, dziewięciu członków Rady nadzorczej lub ich zastępców.

Blizsze szczegóły co do toku czynności Rady nadzorczej określi regulamin.

Aby umożliwić załatwianie spraw nagłych, które wedle powyżej zamieszczonych postanowień należą do kompetencji Rady nadzorczej, w czasie gdy natychmiastowe zwołanie Rady nadzorczej jest niemożliwe — Rada nadzorcza ustanawia komisję wyko-

nawczą lokalną złożoną z prezesa względnie wiceprezesa Rady, z prezesa względnie wiceprezesa komisji rewizyjnej Rady oraz dwóch członków Rady nadzorczej przez nią wybranych. Komisja ta udzieli w sprawach niecierpiących zwłoki swej aprobaty w zastępstwie Rady nadzorczej i poda swoją uchwałę do wiadomości Rady nadzorczej na najbliższym jej posiedzeniu.

Komisja ta będzie miała również prawo zatwierdzić pożyczki należące do kompetencji Rady nadzorczej w granicach sum w statucie przewidzianych (§ 7).

§ 112. Zwierzchniczy nadzór nad Polskim Bankiem Krajowym wykonuje Minister Skarbu.

W szczególności należy do Ministra Skarbu:

- 1) Wydanie regulaminu dla Polskiego Banku Krajowego (§ 109 lit. E. I, 11);
- 2) ustanowienie stopy procentowej dla pożyczek hipotecznych, komunalnych, kolejowych i przemysłowych i wysokości dodatku na koszt zarządu (§§ 11, 37 i 58) oraz ustanowienie wysokości procentów zwłoki (§ 14);
- 3) oznaczanie miejscowości, w których Bank może udzielać pożyczek hipotecznych na domy (§ 4);
- 4) oznaczenie zakładów ubezpieczeń, w których mogą być ubezpieczane budynki służące za hipotekę pożyczki (§ 6);
- 5) zatwierdzanie przepisów o udzielaniu pożyczek hipotecznych, komunalnych, kolejowych i przemysłowych;
- 6) zatwierdzanie przepisów o udzielaniu pożyczek na skrypta notarialne osobom prywatnym (§ 80);
- 7) przedkładanie Sejmowi sprawozdania o stanie Banku Krajowego (§ 100);
- 8) mianowanie dyrektorów, zastępców dyrektorów, buchaltera i kasjera (§§ 104 i 105);
- 9) ustanowienie norm służbowych dla dyrekcji (§ 105);
- 10) ustanowienie filji oraz organów pomocniczych i wykonawczych dla Polskiego Banku Krajowego (§ 113);

- 11) szkondrowanie kasy Polskiego Banku Krajowego i rewidowanie ksiąg każdej chwili;
- 12) wykonywanie nadzoru i ustanowienie komisarsza rządowego;
- 13) zatwierdzanie uchwał Rady nadzorczej, powziętych na wniosek dyrekcji w sprawie udzielania pożyczek komunalnych;
- 14) zatwierdzenie w granicach zastrzeżeń § 56 uchwał, powziętych przez Radę nadzorczą na wniosek dyrekcji w przedmiocie udzielania pożyczek kolejowych i zakupna walorów kolejowych (§ 64).

§ 113. Polski Bank Krajowy ma prawo zakładać filje w kraju oraz ustanawiać prowincjonalne organa pomocnicze i wykonawcze dla wszystkich lub niektórych tylko działów swojego zakresu. Ustanawianie filji oraz organów pomocniczych i wykonawczych z oznaczeniem zakresu działania zatwierdza Minister Skarbu na wniosek Rady nadzorczej, która następnie osobnymi regulaminami i instrukcjami określi szczegółowo stosunek filji i wspomnianych organów do centralnego zarządu.

VIII. Zmiana statutów i zwinienie Zakładu.

§ 114. W myśl art. 12 ustawy z dnia 7 kwietnia 1922 r. (Dz. U. R. P. № 27 poz. 220) Minister Skarbu zarządzić może w drodze rozporządzenia zmianę niniejszego statutu, względnie wydać w drodze rozporządzenia nowy statut Polskiego Banku Krajowego.

Jeżeliby okoliczności wymagały zwinienia Zakładu przedłoży Minister Skarbu po wysłuchaniu Rady nadzorczej odpowiednie wnioski Sejmowi, który uchwali zarazem sposób przeprowadzenia postanowionego zwinienia Zakładu.

§ 115. W razie rozwiązania Polskiego Banku Krajowego wskutek uchwały Sejmu cały majątek Banku przechodzi na własność Skarbu Rzeczypospolitej Polskiej.

Warszawa. Tłoczono w Drukarni Państwowej z polecenia Ministra Sprawiedliwości.

17777 P

Konto czekowe Pocztovej Kasy Oszczędności № 30130. | Cena 1.750 mk.

Administracja Dziennika Ustaw zawiadamia pp. prenumeratorów, że cena prenumeraty za III kw. r. b. wynosi 1500 mk.

Z dniem 1 lipca zostaje wstrzymana wysyłka Dziennika prenumeratom miejscowym zalegającym w opłacie.

Celem uniknięcia przerwy w wysyłce Dziennika uprasza się o wpłacanie w ciągu b. m. prenumeraty za kw. III—ewentualnie zaległej za kw. II—do P. K. O. na konto 30130.

Reklamacje, dotyczące się nieotrzymania poszczególnych numerów Dziennika, winny być kierowane do miejscowych urzędów pocztowych niezwłocznie po otrzymaniu następnego kolejnego numeru.

Administracja wysyła numery powtórne tylko za opłatą.